

Міністерство освіти і науки України
Північно-Східний науковий центр НАН України та МОН України
Полтавський національний технічний університет
імені Юрія Кондратюка

Тези

71-ої наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників, аспірантів
та студентів університету

Том 2

22 квітня – 17 травня 2019 р.

Полтава 2019

ІНДИКАТОРНИЙ ПІДХІД ДО ВИЯВЛЕННЯ ЗАГРОЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ РЕГІОНУ

Систематична діагностика та моніторинг процесів виникнення й поширення загроз соціально-економічній безпеці регіону в умовах динамічних змін у глобальному економічному просторі, зростання відкритості економіки під впливом інтеграційних процесів та виникнення додаткових викликів в процесі фінансової децентралізації потребує наукового обґрунтування теоретико-методологічних засад ідентифікації загроз.

Використання в науковій літературі декількох синонімічних термінів для позначення негативних чинників безпеки та різних, часто взаємозаперечувальних варіантів співвідношення між ними ускладнює процес ідентифікації загроз серед сукупності викликів і ризиків, що відрізняються рівнем негативного впливу певного явища чи події на соціально-економічну безпеку регіону. Вирішення даної проблеми можливе з використання індикаторного підходу через систему показників соціально-економічної безпеки регіону та їх характеристичних значень, що дозволяє здійснювати своєчасне реагування на дестабілізуючі чинники зовнішнього та внутрішнього середовища системи соціально-економічної безпеки регіону та запобігати реалізації загроз.

Відповідно до індикаторного підходу, на відміну від експертного підходу, виявлення загроз соціально-економічній безпеці регіону здійснюється шляхом співставлення сигнальних показників-індикаторів безпеки з їх характеристичними значеннями – кількісними величинами, порушення яких викликає несприятливі або загрозливі тенденції в економіці. Наявність значного відхилення фактичного значення індикатора від його критичного значення свідчить про наявність загрози соціально-економічній безпеці регіону. В іншому разі реальна загроза відсутня, статично формується безпечна зона безпеки.

Проте динамічність, зв'язок та залежність системи соціально-економічної безпеки регіону від вхідних впливів зовнішнього середовища, а також внутрішніх структурних змін створює необхідність оцінювання динаміки фактичних значень індикаторів з метою упередження потенційних загроз, адже ситуативне перебування фактичних значень окремих індикаторів у межах допустимих значень не гарантує формування безпечної зони в кожному із наступних періодів.

Оцінювання фактичних значень показників соціально-економічної безпеки регіону в динаміці за індикаторним підходом дозволяє виявляти їх наближення до меж граничних значень, що сигналізує про ризик чи виклик

безпеці, здійснювати прогнозування негативних тенденцій та запобігати трансформації викликів і ризиків у загрози безпеці, що є основою формування пріоритетних напрямів забезпечення соціально-економічної безпеки регіону на основі раннього виявлення та запобігання загроз. Перебування ж фактичного значення показника соціально-економічної безпеки регіону поза діапазоном безпечних значень більш ніж п'ять років свідчить про системність впливу загрози та необхідність її ліквідації.

Таким чином, можна дійти до висновку, що одним із найголовніших і найскладніших завдань забезпечення соціально-економічної безпеки на мезорівні є прогнозування та запобігання реалізації загроз, а не аналіз її негативних наслідків після порушення стану безпеки, що вже відбулося. Ретроспективний аналіз загроз за індикаторним підходом є лише інструментом виявлення та оцінювання їх впливу на рівень соціально-економічної безпеки в рамках формування ефективної політики забезпечення соціально-економічної безпеки регіону.

Література

- 1. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>*
- 2. Онищенко С.В. Фінансова глобалізація як складний інтегрований об'єктивний процес / С.В. Онищенко // Проблеми і перспективи економіки та управління. – 2016. – № 4 (8). – С. 126-134.*
- 3. Козаченко Г.В. Естиметологічний аспект в економічній безпекології / Г.В. Козаченко // Проблеми економіки. – 2016. – № 1. – С. 167-173.*
- 4. Маслій О.А. Методичні засади ідентифікації загроз економічній безпеці держави / О.А. Маслій // Економіка і регіон. – 2017. – №6 (67). – С. 58 – 64.*